

Ο Βιοκλιματικός Οικισμός έγινε ...παραπήγματα

Το πείραμα στέγασης των αθιγγάνων στον δήμο Μενεμένης δυστυχώς απέτυχε παταγωδώς

Της **ΖΩΓΙΑΣ ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΥ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Δημιουργήθηκε με τις πλέον σύγχρονες για την εποχή του προδιαγραφές βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής. Βραβεύτηκε από την Διεθνή Ένωση Αρχιτεκτόνων. Εντάχθηκε στον πολεοδομικό σχεδιασμό της περιοχής με όρους αστικής ανάπτυξης, ένα εγχείρημα για την κοινωνική ένταξη του πληθυσμού μέσα από τη βέλτιστη στέγαση. Χρηματοδοτήθηκε με δημόσιο χρήμα ύψους περίπου 270 εκατ. δρχ. στο πλαίσιο εθνικών δράσεων. Εγγενείς αδυναμίες, όμως, και ενδεχόμενες παραλείψεις οδήγησαν στο χάος και την καταστροφή.

Μέσα σε 5 χρόνια

Σήμερα ο πρότυπος Προσωρινός Βιοκλιματικός Οικισμός για τους Σκηνίτες Αθιγγάνους του δήμου Μενεμένης Θεσσαλονίκης δεν διαθέτει τίποτα από τα παρακείμενα παραπήγματα που χάνονται μέσα σε βουνά σκουπιδιών και λασπομένους χωματόδρομους. Περίπου πέντε χρόνια μετά την ολοκλήρωση του πρωτοποριακού βιοκλιμα-

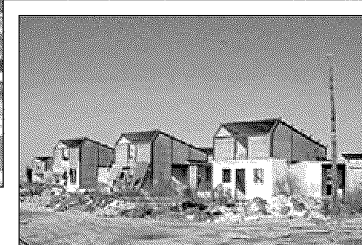
τικού οικισμού, η εισήγηση των αρμοδίων αναμένεται να υποδείξει την ολοκληρωτική απόρριψη του και την αξιοποίηση της γης για άλλες χρήσεις. Ένα πείραμα που ξεκίνησε τη δεκαετία του '90 στο πλαίσιο εθνικών δράσεων για τη συνολική θεώρηση του ζητήματος των Αθιγγάνων ως προς την κοινωνική ένταξη, τη στέγαση, την απασχόληση και την επίλυση δομικών προβλημάτων, που δυστυχώς απέτυχε παταγωδώς.

Εγκαταστάθηκαν ανοργάνωτα και απρογραμματίστα, ενώ σύντομα παρουσιάστηκαν φαινόμενα αυθαίρετης ηλεκτροδότησης, λεηλασίας, βανδαλισμών και... αυθαίρετων κατασκευών.

Ο δήμος Μενεμένης φιλοξενεί πολλούς Αθιγγάνους στην περιοχή του Δενδροποτάμου, η οποία απασχολεί συχνά τον Τύπο για περιπτώσεις παραβατικότητας. Τη δεκαετία του '90 αλλά και σήμερα στις παρυφές του Δενδροποτάμου -και του οικισμού Αθιγγάνων Αγ. Νεκταρίου- υπήρχαν έντονα προβλήματα «από ορισμένους θύλακες παραπηγματούχων που "ενοχλούσαν" την αστική ανάπτυξη, τον πολεοδομικό σχεδιασμό και την εφαρμογή της ρυμοτομίας που η δημοτική αρχή είχε προσπαθήσει να υλοποιήσει στην περιοχή προκειμένου για την ενσωμάτωση των καταυλιγμένων Αθιγγάνων στο πολεοδομικό σχέδιο»,

Ο Βιοκλιματικός Οικισμός την εποχή που πρωτοεγκαταστάθηκαν οι σκηνίτες αθιγγανοί του δήμου Μενεμένης Θεσσαλονίκης. Μέσα σε πέντε περίπου χρόνια μετατράπηκε στην εικόνα που βλέπουμε στην ένθετη φωτογραφία, παραπήγματα που χάνονται μέσα σε βουνά σκουπιδιών και λασπομένους χωματόδρομους.

γάνων στο πολεοδομικό σχέδιο», είπε στην «Κ» ο διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών του δήμου, κ. Αθ. Παππάς.

Η προσωρινή λύση της δημιουργίας ενός πρότυπου βιοκλιματικού οικισμού επιλέχθηκε ως άμεση αντιμετώπιση ενός προβλήματος που έκαψε, του στεγαστικού ζητήματος των Αθιγγάνων της περιοχής. Μέσα από διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό και με δημόσια χρηματοδότηση από το υπουργείο Εσωτερικών ύψους περίπου 270 εκατ. δρχ. κατασκευάστηκε ένας οικισμός εικοσιτεσσάρων κατοικιών σε δημοτικό οικόπεδο έκτασης 13,5 στρεμμάτων με όλα τα απαραίτητα δίκτυα υποδομής.

Οι εικοσιτέσσερις οικίες -που απέσπασαν το βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων- κατασκευάστηκαν με τα κατάλληλα υλικά και τον απαραίτητο σχεδιασμό για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη διασφάλιση των βέλτιστων συνθηκών διαβίωσης στη βάση των αναγκών και των συνθηκών των Αθιγγάνων με τη δυνατότητα διαδοχικών επεκτάσεων ώστε να ικανοποιούνται οι μεταβαλλόμενες ανάγκες των οικογενειών τους. Στο κέντρο του οικισμού κατασκευάστηκε ένα κοινωνικό Κέντρο όπου θα στεγάζονταν ιατρεία και κοινωνικοί λειτουργοί, ένα γραφείο του δήμου κι ένα κυλικείο, ενώ ο οικισμός περιλάμβανε δημόσιους χώ-

ρους πρασίνου και παιδικές χαρές.

Το έργο ξεκίνησε το 2000 και ολοκληρώθηκε το 2002, ωστόσο η αλλαγή της δημοτικής αρχής, η έλλειψη αντιπροσώπευσης των Αθιγγάνων -όπως σημειώνεται από το δήμο Μενεμένης- και τα εγγενή δομικά προβλήματα οδήγησαν στο απόλυτο χάος. Σύμφωνα με τη δημοτική αρχή, οι Αθιγγανοί εγκαταστάθηκαν χωρίς την επιστολία του δήμου, ανοργάνωτα και απρογραμματίστα, ενώ σύντομα παρουσιάστηκαν φαινόμενα αυθαίρετης ηλεκτροδότησης, λεηλασίας και βανδαλισμών καθώς και αυθαίρετων κατασκευών που καταστρατηγούσαν το βιοκλιματικό σχεδιασμό του πρότυπου οικισμού. «Δεν έγινε επι-

κτά η εφαρμογή του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας που είχαμε καταρτίσει, ενώ σύντομα βρεθήκαμε απέναντι σε τεράστια κοινωνικά προβλήματα που δεν είχαμε τις δυνατότητες να αντιμετωπίσουμε», σημείωσε ο κ. Παππάς.

Άλλη χρήση

Ο ίδιος χαρακτηρίζει την περίπτωση «μετωπική σύγκρουση», το αποτέλεσμα της οποίας είναι σήμερα ένας διαλυμένος πρότυπος βιοκλιματικός οικισμός. Φαίνεται, μάλιστα, πως οι προθέσεις της δημοτικής αρχής είναι να «πιστοποιηθεί ο θάνατος» του εγχειρήματος ώστε να απελευθερωθεί για αξιοποίηση η δημοτική έκταση.